

Надала Надія Володимирівна, *головний казначей Управління Державної казначейської служби України у м. Тернополі*

КОНТРОЛЬНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ КАЗНАЧЕЙСТВА НА ЕТАПІ ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ

Вирішення питань ефективного управління державними коштами, необхідності чіткого та своєчасного контролю за процесом виконання бюджетів в умовах обмеженості фінансових ресурсів набуває першочергового значення. Саме Державній казначейській службі України делегована функція контролю за виконанням бюджету, здійснення бухгалтерського обліку використання бюджетних коштів та забезпечення контролю за відповідністю платежів узятим фінансовим зобов'язанням. Основною метою фінансового контролю за виконанням бюджету з боку органів Державної казначейської служби України є вжиття заходів щодо порушень бюджетного законодавства при формуванні та витрачання коштів бюджету, а також запобігання їх неефективному та нецільовому використанню.

Відповідно до законодавства на органи Державної казначейської служби покладено функції виконання видаткової частини Державного та місцевого бюджетів. Введення казначейської системи обслуговування операцій з бюджетними коштами дало змогу державі проконтролювати само не результати виконання бюджетів всіх рівнів, а здійснити попередній та поточний фінансовий контроль за витрачанням бюджетних коштів безперервно та регулярно на всіх стадіях виконання бюджету за видатками.

Органи Державної казначейської служби здійснюють:

1) попередній контроль, що передують здійсненню операцій надходження та витрачання коштів:

– перед взяттям фінансових зобов'язань – на етапі реєстрації зобов'язань розпорядників бюджетних коштів;

– перед здійсненням платежів – перевірка відповідності платіжних документів узятим бюджетним зобов'язанням.

Контроль органами Державної казначейської служби України прийняття бюджетних зобов'язань розпорядниками і одержувачами коштів державного та місцевих бюджетів, які перебувають на казначейському обслуговуванні, здійснюється відповідно до «Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 2 березня 2012 р. № 309.

Так, саме порядком обліку зобов'язань розпорядників коштів в органах Державної казначейської служби України визначено документи, які подають при реєстрації зобов'язань і фінансових зобов'язань, а саме: реєстри зобов'язань і фінансових зобов'язань та документи, що підтверджують факт узяття зобов'язань (акти виконаних робіт, договори про надання послуг, угоди, контракти та інші) [3].

У разі взяття зобов'язання за результатами проведеної процедури закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти подаються документи, що

підтверджують проведення процедури закупівлі. Після введення в дію Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 1 червня 2010 р. № 2289-VI, відповідно до ч. 4 ст. 7 якого до здійснення оплати за договорами про закупівлю Державна казначейська служба України перевіряє:

- наявність та відповідність укладеного договору про закупівлю звіту про результати проведення процедури закупівлі та річному плану закупівель, правильність їх оформлення відповідно до законодавства, наявність оголошення про проведення процедури закупівлі, повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів, наявність відомостей про рішення уповноваженого органу про погодження процедури закупівлі в одного учасника, наявність оголошення про результати процедури закупівлі, що були опубліковані в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та відповідних міжнародних виданнях у випадках, передбачених законодавством [1].

2) поточний контроль, що проводиться у процесі здійснення видатків, при оплаті рахунків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів:

- перевірка відповідності платіжних документів затвердженням кошторисам;
- контроль відповідності видатків розпорядників бюджетних коштів бюджетної класифікації;
- відповідність бюджетним призначенням та виділенням асигнуванням;
- контроль за повнотою та своєчасністю перерахування платежів у загальнодержавні фонди при отриманні готівки для виплати заробітної плати;

- контроль наявності підтвердних документів при отриманні готівки на оплату товарно-матеріальних цінностей [4].

Перед здійсненням платежів органи казначейської служби контролюють відповідність заповненого платіжного доручення взятим бюджетним зобов'язанням. Відповідальність за правильність заповнення платіжного доручення та недостовірність інформації, включеної до реєстрів, несуть розпорядники бюджетних коштів.

У процесі здійснення платежів органи казначейської служби контролюють наявність в своєму обліку бюджетних фінансових зобов'язань розпорядників коштів у межах щомісячного плану асигнувань.

3) поточний контроль, що проводиться після здійснення видатків

- контроль відображення здійснених операцій у бухгалтерському обліку розпорядника бюджетних коштів;
- відповідність взятих зобов'язань доведеним асигнуванням;
- відповідність даних бухгалтерського обліку казначейства даним обліку розпорядника бюджетних коштів

Після здійснення видатків органи казначейської служби:

- контролюють дотримання бюджетними організаціями правил ведення бухгалтерського обліку та звітності;
- правильність відображення операцій, відповідність їх бюджетним зобов'язанням та асигнуванням;
- щомісячно контролюють відповідність даних бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів даним бухгалтерського обліку з виконання кошторису на звітну

дату операцій, відповідність їх бюджетним зобов'язанням та асигнуванням.

Для забезпечення повноцінної взаємодії з розпорядниками та одержувачами коштів державного та місцевого бюджетів, результатом чого має стати зменшення кількості наданих відмов у реєстрації зобов'язань з причин порушення вимог закону, доцільною буде налагодження органами Державної казначейської служби України системної роз'яснювальної роботи та семінарів-нарад із проблемних питань.

Зміцнення контрольних повноважень відбулося також через закріплення в ч. 5 ст. 48 нової редакції Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 р., положення про перевірку відповідності напрямів витрачання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню, паспорту бюджетної програми

при реєстрації та обліку зобов'язань [2]. Через зміцнення повноважень органів казначейства законодавець посилив контроль за використанням фінансових ресурсів держави в умовах подолання наслідків фінансово-економічної кризи, коли максимально ефективно використання державних коштів має бути одним з перших кроків до поліпшення показників економіки держави.

Вважаємо також, що зміцнення повноважень органів Державної казначейської служби України є ознакою того, що казначейська система касового виконання бюджетів була і залишається ефективним засобом утілення державної та місцевої фінансово-економічної політики, а також найповніше відповідає вимогам Бюджетного кодексу України та щорічним законам про державний бюджет.

Література:

1. Закон України «Про здійснення державних закупівель» від 1 червня 2010 р. № 2289-VI.
2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI.
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України» від 2 березня 2012 р. № 309.
4. Наказ Міністерства фінансів України «Порядок касового виконання Державного бюджету за видатками» від 24 грудня 2012 р. № 1407.
5. Юрій С.І. Казначейська система: підруч. / С.І. Юрій. – Тернопіль: Мир, 2006. – 299 с.

Пасічник Людмила Володимирівна, *головний спеціаліст відділу з призначення пенсій Головного управління Пенсійного фонду України в м. Тернополі*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Пенсійне забезпечення є домінуючою складовою соціального забезпечення населення і виступає як базова і важлива гарантія стабільного розвитку

суспільства, оскільки охоплює одночасно інтереси як працездатного, так і непрацездатного населення. Саме пенсійне забезпечення розглядається як